

POZDER PÉTER

EGER KISKERESKEDELMI VONZÁSKÖRZETE

ABSTRACT: (Sphere of attraction of retail trade of Eger) The author has been investigating the central functions of Eger, one of Hungary's oldest towns, the county town of Heves County. The purpose of his research has been to define the sphere of attraction of Eger. The present paper presents the sphere of attraction of retail trade of Eger.

A census of customers was carried out in the shops of the town when the function of retail trade was examined. Having evaluated the data, the sphere of attraction of the town in the case of retail trade was delineated (figure 1). Correlation calculi demonstrate that there is a close connection between commutation and shopping ($r = 0,753$).

The market of Eger has a rather limited sphere of attraction. Foodstuffs are supplied by distant villages (figure 4).

Fairs have gradually lost the significance they once had. The Eger fairs are of no importance at all.

Településföldrajzi kutatásaim során hazánk egyik legrégebbi városának, Heves megye székhelyének, Egernek központi funkcióit vizsgáltam. Eger történelme folyamán mindig városi, központi szerepkörökkel rendelkezett. *Fő célom az volt, hogy Eger komplex vonzaskörzetét meghatározzam az 1980-as évek elején betöltött funkciói alapján.*

Kutatásaimat az is indokolja, hogy *Eger központi szerepköre és földrajzi fekvése ellentmondásos*. A város mind a megye, mind a tágabb környezetének viszonylatában periférikus helyzetű: Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megye határán fekszik.

A város vonzaskörzetét befolyásoló tényezők vizsgálata után az egyes ágazati: kiskereskedelmi-, piaci-, oktatási-, szolgáltatási-, egészségügyi-, munkaerővonzási körzeteit határoztam meg. Ezek ismerete lehetővé tette, hogy Eger komplex von-

zaskörzetét is meghatározhasam. (POZDER P. 1986, 1987). Eger központi szerep-köreit vizsgálva alapvető volt, hogy a kiskereskedelmi- és piaci vonzaskörzeteit is meghatározzam. Erről készített tanulmányomat bocsátom itt közre.

Vonzaskörzeti kutatásaimat módszertani szempontból BELUSZKY P. (1963, 1967, 1971, 1973, 1974), FÓRIZS M. (1965), PAPP A. (1975, 1981), TÓTH J. (1974, 1977, 1978), HAJDÚ Z. (1978), VADÁSZ I. (1981) és ERDŐSI F. (1982) munkái alapozták meg.

Eger város kiskereskedelmi funkciója a legszorosabb kapcsolatot teremtheti meg környezetének falvaival, mivel a kiskereskedelmi vonzást nem határozzák meg adminisztratív beosztások, mint a többi funkció esetében.

A megye városainak, valamint az Eger tágabb környezetében lévő jelentősebb települések kiskereskedelmét az 1. és 2. táblázatok mutatják be. E tíz kiskereskedelmi központban lakik Heves megye népességének 42,8 %-a, s itt bonyolódik le a megye kiskereskedelmi forgalmának 67,6 %-a.

1. táblázat

A kiskereskedelmi boltok száma és szakjelleg szerinti megoszlása (1980)

Település	Az összes boltok	Élelmiszer	Ruházati és iparcikk	Vegyes iparcikk
Eger	207	101	68	4
Gyöngyös	170	85	56	9
Hatvan	99	52	28	1
Bélapátfalva	17	9	3	-
Pétervására	18	9	5	-
Parád	17	8	5	-
Recsk	21	10	6	1
Verpelét	18	8	5	1
Kál	13	6	2	1
Füzesabony	32	17	4	1

Az adatokból is kitűnik (2. táblázat), hogy Gyöngyös az 1 lakosra vonatkoztatott értékeket tekintve megelőzi a megyeszékhelyt. *Eger megyei szinten mégis jelentősebb kiskereskedelemmel rendelkezik*, mert Egerben a megye lakosságának 17,4 %-a él, ugyanakkor a megye kiskereskedelmi forgalmából 25,7 %-kal részesedik. Gyöngyös esetében 10,5 %, illetve 12,2 % a két érték.

Az egri járás összes kiskereskedelmi eladási forgalma 1980-ban 3.895 millió Ft volt, ebből Eger és a három város környéki község (Szarvaskő, Felsőtárkány és Noszvaj) 70 %-kal részesedett! Gyöngyös csak 62 %-kal részesedik saját járásának forgalmából. Ha a járások bolti összalterületéből való részesedést hasonlítjuk össze, akkor Eger 63,6 %-os, Gyöngyös 55,4 %-os értéket mutat, tehát az egri járás kevésbé ellátott, mint a gyöngyösi. A két város által ellátott vidéki lakosság számát a Christalleri képlet alkalmazásával meghatározva Egerre 31.151 fő, Gyöngyösre 30.224 fő értéket kapunk. Ez is mutatja, hogy *Eger szerepe valamivel jelentősebb, mint Gyöngyösé a vidék ellátásában*.

2. táblázat

A kiskereskedelmi boltok forgalmának jellemző adatai (1980)

Település	100 lakosra jutó bolti alapterület (m ²)	1 m ² -re jutó évi forgalom (1000 Ft)	1 lakosra jutó kiskereskedelmi forgalom (1000 Ft)	1 lakosra jutó iparcikk forg. (1000 Ft)
Eger	58,8	74,5	43,8	26,0
Gyöngyös	58,4	92,0	53,8	34,4
Hatvan	55,1	76,1	41,9	24,2
Bélapátfalva	43,5	76,2	33,1	15,1
Pétervására	67,0	49,0	32,8	20,0
Parád	53,9	60,9	32,8	14,1
Recsk	59,0	72,0	42,5	26,4
Verpelét	38,1	68,8	26,2	16,0
Kál	39,4	87,3	34,4	20,7
Füzesabony	56,9	76,9	43,7	26,9

Eger kiskereskedelmi vonzásának területi kiterjedése

A vonzás kiterjedésének és intenzitásának megállapítására 1980. március 11-15. és október 20-25. közötti napokon *Eger kiskereskedelmi szaküzleteiben vevőszámlálást végeztünk*. Az Iparcikk Kiskereskedelmi Vállalat, Női Konfekció, Férfi Konfekció, Rádió-Villamosság, Vas, Járműalkatrész, Domus Lakberendezési Áruház egységeiben, valamint az Eger és Vidéke ÁFÉSZ áruház cipő és iparcikk osztályán. A felvétel heteinek kiválasztásában szempontunk volt, hogy "átlagos" hetek legyenek, ez időszakra ne essenek leárazások, időnyvásárok. Csak azokat a vásárlókat vettük számításba, akik vásároltak.

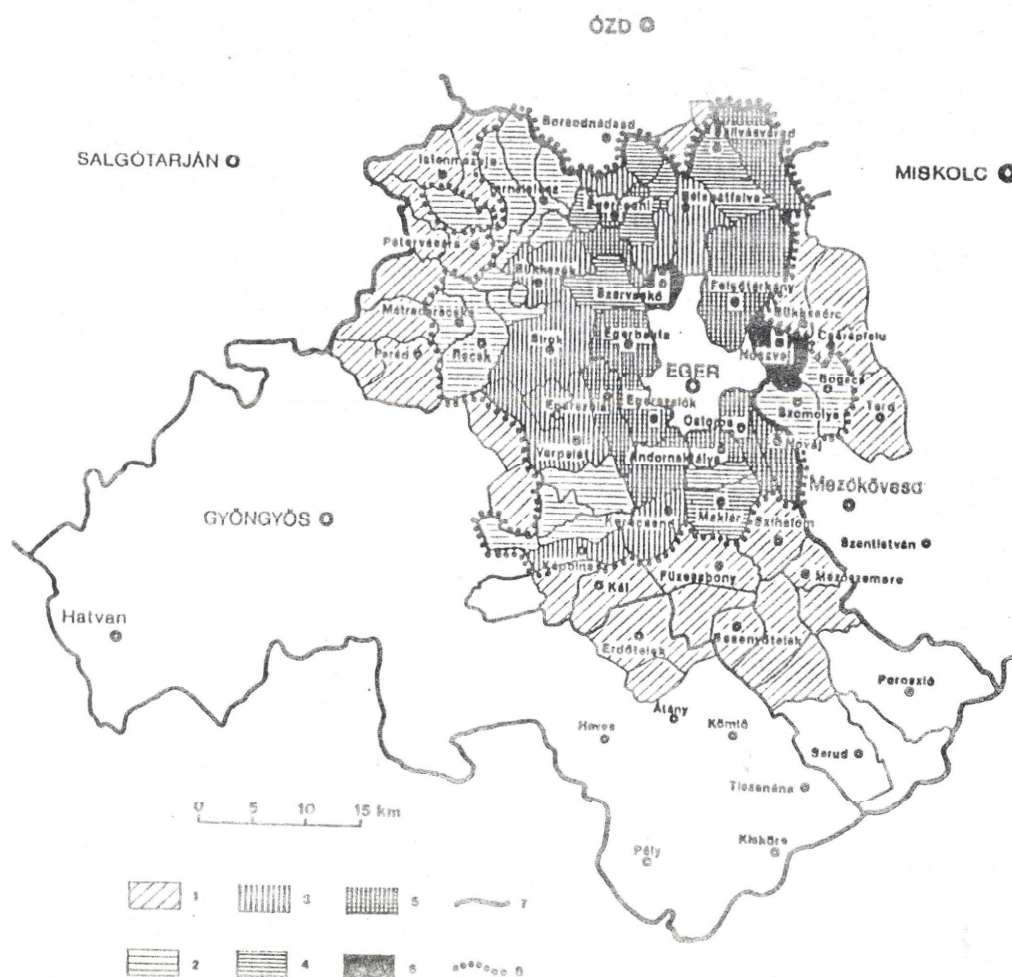
A felmérés heteiben Eger szakboltjaiban 19.376 vásárló fordult meg. Az összes vásárló 46 %-a volt vidéki. A legtöbb vidéki vásárló az egri járásból (52 %), Heves megye többi részéről (30,1 %) és Borsod megyéből (10,9 %) kereste fel Egert. A külföldi vásárlók száma 223 fő volt, ez 2,5 %-a a vidéki vásárlóknak. Az adat tükrözi Eger idegenforgalmi szerepkörét (3. táblázat).

A 100 lakosra jutó heti vásárlások értékeiből szerkesztett intenzitási térkép (1. ábra) Egertől nyugat és dél felé majdnem szabályos öveket mutat. Kelet felé átmenet nélkül, a megyehatáron túl hirtelen csökkennek az értékek.

A legnagyobb -- 15 vásárló/100 lakos -- értékét a közigazgatásilag Egerhez kapcsolt Szarvaskő és Noszvaj mutatja.

A 10,0--14,99 vásárló/100 lakos feletti értékkel kapcsolódnak az Egertől nyugatra és délre fekvő városkörnyéki települések: Egerbakta, Egerszólát, Egerszalók, Demjén, Andornaktálya, Ostoros, Novaj. Észak felé Bélápátfalva megbontja ezt a gyűrűt, itt csak Egerbocs, Egercsehi, Felsőtárkány és Nagyvisnyó mutat azonos értékeket még.

A 8,0--9,99 vásárló/100 lakos értékkel az Egertől északnyugatra eső falvak kapcsolódnak: Bátor, Szúcs, Mikófalva, Balaton, Bükksgentmárton és Szilvászrad. Délen Nagytálya és Maklár mutat még hasonló értéket. Az Egert körülvevő települések vásárlásait az igen kedvező közlekedési kapcsolatok, valamint az üzlethálózatuk kiépítettsége határozza meg. Bélápátfalva alacsonyabb értéke a fejlettebb kiskereskedelméből és kiemelten fejlesztendő alapfokú jellegéből ered.

1. ábra: Eger kiskereskedelmi vonzáskörzete (1980)

A 100 lakosra jutó heti vásárlások száma: 1. 2,00–3,99; 2. 4,00–5,99; 3. 6,00–7,99; 4. 8,00–9,99; 5. 10,00–14,99; 6. 15,00 felett; 7. megyehatár; 8. a vonzáskörzet határa

Fig. 2 Sphere of attraction of retail trade of Eger based on the number of weekly shoppings per 100 people (1980)

1. 2,00 to 3,99, 2. 4,00 to 5,99, 3. 6,00 to 7,99, 4. 8,00 to 9,99, 5. 10,00 to 14,99, 6. over 15,00, 7. county border, 8. border of sphere of attraction

3. táblázat

Az Egerben megfigyelt vásárlók megoszlása lakóhely szerint (1980)

Terület	Vásárlók száma (fő)	Az összes vásárló %-ában	A vidéki vásárlók %-ában
Eger	10.472	54,0	-
Egri járás	4.634	23,9	52,0
Heves megye	2.677	13,8	30,1
BAZ megye	966	5,0	10,9
Külföldiek	223	1,2	2,5
Alföldi megyék	172	0,9	1,9
Bp. és Pest megye	106	0,5	1,2
Dunántúli megyék	33	0,2	0,4
Vidék összesen	8.904	-	100,0
Mindösszesen	19.376	100,0	-

Az egri járás nyugati részének települései, Egertől távolodva egyre kisebb értékeket mutatnak. E területen Pétervására, Recsk, Parád kiemelt alapfokú központok kiskereskedelmi szerepköre is érvényre juthat már, valamint e települések kedvezőtlenebb közlekedési helyzete is meghatározza az alacsonyabb értékeket (4,0–5,99 vásárló/100 lakos). Verpelét alacsonyabb szintű kiskereskedelmi ellátottsága miatt vonzódik viszonylag erősen Egerhez. (2. táblázat)

A 3-as közlekedési főútvonalon levő Kápolna és Kerecsend igen kedvező közlekedési helyzete miatt vonzódik erősebben Egerhez. *Ezen útvonaltól délre fekvő települések csak 2,00–3,99 vásárló/100 lakos értéket mutatnak fel.*

Az Egertől keletre, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében lévő települések gyengén, de vonzódnak Egerhez. Ezek közül kiemelkedik Szomolya és Bogács, 4,00–5,99 vásárló/100 lakos értékkel.

A különböző intenzitással vonzott övezetek lakónépessége 1980-ban az alábbiak szerint alakult (4. sz. táblázat).

4. táblázat

A kiskereskedelmi vonzás övezetei (1980)

100 lakosra jutó heti vásárlások száma	A települések száma	Az övezet lakosság száma
2,00 -- 3,99	27	48.107
4,00 -- 5,99	15	19.940
6,00 -- 7,99	10	17.639
8,00 -- 9,99	8	9.026
10,00 -- 14,99	11	17.764
15,00 -- felett	2	2.111

Az intenzíven vonzott települések száma 46, ezekben 66.480 fő él. Rendszeresen vonzott övezetnek számíthatjuk a 2,00--3,99 vásárlás/100 lakos értékű településeket, ebbe a csoportba 27 település tartozik 48.107 lakossal. Ezek alapján a vonzáskörzet lakosság száma 151.430 fő. (Eger lakossága + az intenzíven vonzott települések lakói + a rendszeresen vonzott települések lakóinak 50 %-a. Az így számított vonzáskörzeti lakosság szám Eger lakosságának 249 %-a, az intenzíven vonzott területé pedig 109 %-a.

A meghatározott kiskereskedelmi vonzáskörzetben a legtávolabb fekvő települések és Egertől való távolságaik a következők:

Északon:	Nagyvisnyó	34,6 km
Északnyugaton:	Erdőkövesd	35,8 km
Nyugaton:	Mátraderecske	30,9 km
Délnyugaton:	Kápolna	22,9 km
Délen:	Maklár	13,6 km
Délkeleten:	Novaj	12,3 km
Keleten:	Bogács	22,0 km
Északkeleten:	Felsőtárkány	12,0 km

A távolságértékek is jelzik, hogy délen a főközlekedési útvonal, kelet felé a Bükk hegység, illetve a sajátos domborzattal, a megyehatárral együtt éles határt szab a kereskedelmi vonzaskörzetnek.

Az intenzíven vonzott területen az átlagos vonzódás értéke 8,2 vásárlás/100 lakos. A gyengébb kapcsolatot mutató déli és keleti területek 2,56 vásárlás/100 lakos értéket mutatnak: itt átmenet nélküli ugrásszerű a változás. Nyugat felé viszont fokozatos a csökkenés, itt a terület átlag értéke magasabb: 3,1 vásárlás/100 lakos. A rendszeresen vonzott terület átlag vonzódása: 2,74 vásárlás/100 lakos.

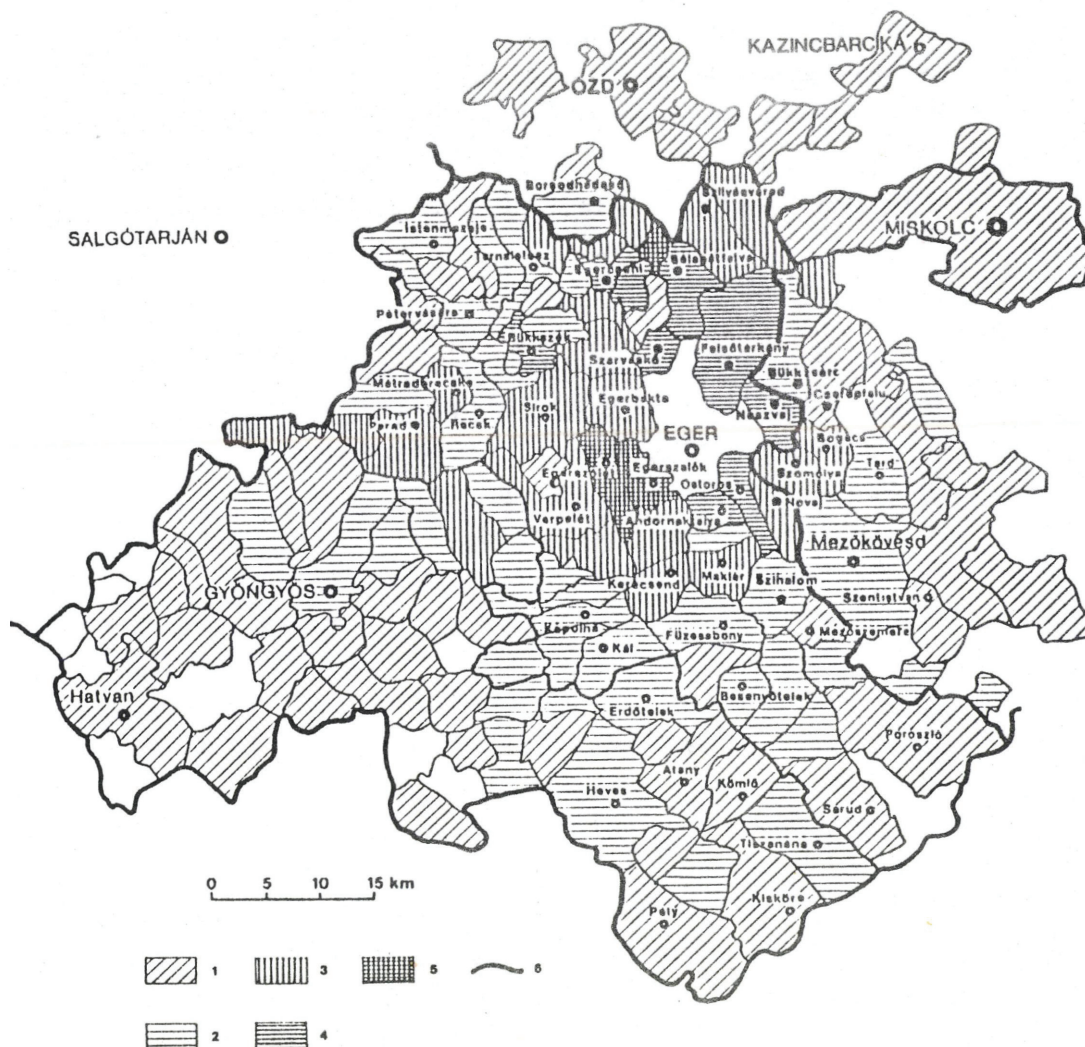
Tartós, értékes fogyasztási cikk a bútor, ezért a *DOMUS Lakberendezési Áruház vonzaskörzetének vizsgálatakor a vonzásintenzitást az egy főre jutó forint összeggel fejeztük ki.* Itt az 1983-as év átlagos hónapjait vettük alapul: januárt, áprilist, júliust és októbert. E hónapok az éves vevőszám 33,3 %-át, az éves forgalom 31,7 %-át képviselik.

A vizsgált időszakban az egri DOMUS Áruház vevőinek 33,2 %-a vidéki volt; 22,8 millió Ft értékkel, az összforgalom 47,9 %-át adták (5. táblázat).

5. táblázat

A DOMUS Lakberendezési Áruház forgalmának területi megoszlása (1983)

Terület	Vevők száma	Összes vevő %-ában	Vidéki vevők %-ában	Vásárlók millió Ft	Összes forgalom %-ában
Eger	2.751	55,8	-	24,8	52,1
Hves megye	1.763	35,8	80,8	17,4	36,6
BAZ megye	315	6,4	14,4	3,5	7,4
Nógrád megye	18	0,3	0,8	0,5	1,0
Alföldi megyék	69	1,4	3,2	1,2	2,5
Budapest	17	0,3	0,8	0,2	0,4
Vidék összesen	2.182	44,2	100,0	22,8	47,9
Mindösszesen	4.933	100,0	-	47,6	100,0

2. ábra: Az egri DOMUS Lakberendezési Áruház vonzáskörzete (1983)
 Az egy lakosra jutó vásárlások forint összege: 1. 40 alatt, 2. 40-99, 3. 100-199, 4. 200-299, 5. 300 felett, 6. megyehatár
 Fig. 2 Sphere of attraction of the Eger "DOMUS" furnitur store based on the amount of purchases per capita in forints (1983)
 1. under 40, 2. 40 to 99, 3. 100 to 199, 4. 200 to 299, 5. over 300, 6. county border

Az egy lakosra jutó vásárlások forint összege alapján szerkesztett vonzásintenzitási térkép (2. ábra) jól mutatja, hogy az *áruház az egész megyét ellátja bútorral*. Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből a mezőkövesdi járás és az ózdi járás települései is vonzáskörzetébe tartoznak. Gyengén vonzódik Miskolc és Kazincbarcika is. Ha az intenzív vonzás küszöbértékének a 100 Ft/lakos értéket tekintjük, akkor a vonzódo települések főleg az egri járás területéről adódnak, de a Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből Bogács és Szomolya is ebbe a kategóriába tartozik még.

A kiskereskedelmi vonzáskörzetet kialakító tényezők

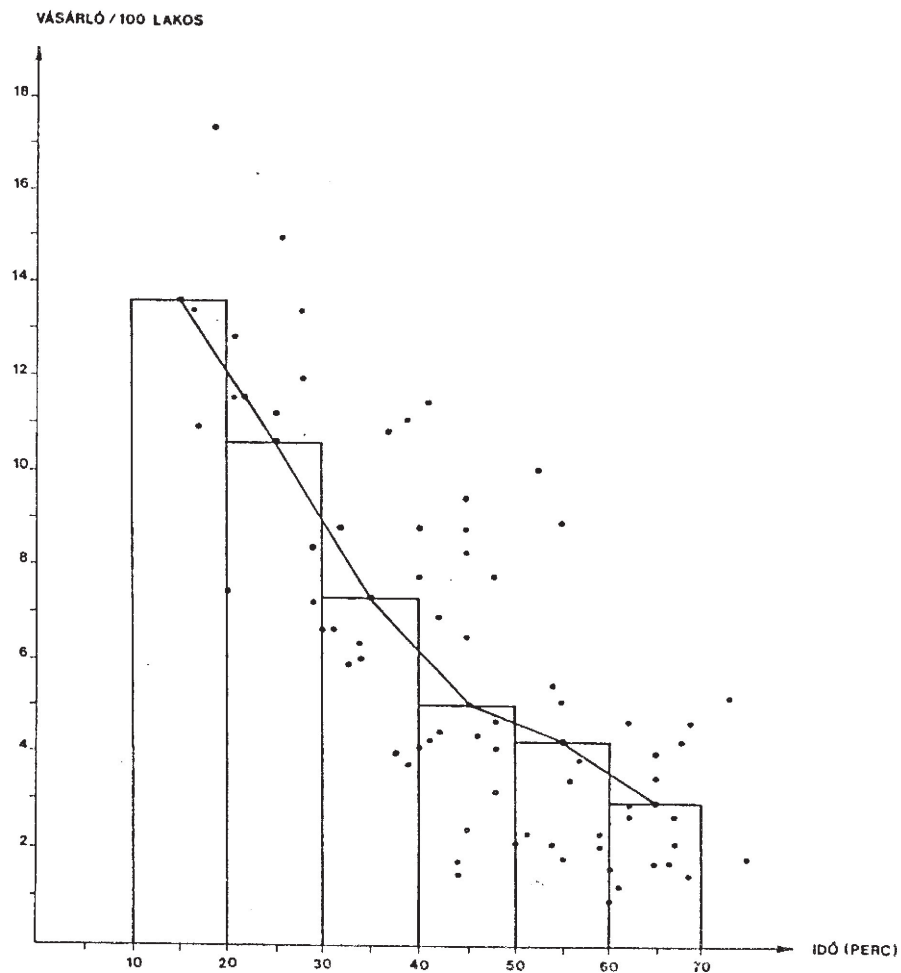
A közlekedési kapcsolatok szerepe a kereskedelmi vonzáskörzet kialakításában igen fontos tényező. Közúton és vasúton 14 településből érhető el Eger 30 percen belül, továbbá 49-ről pedig 60 percen belül (POZDER P. 1987). Az is megállapítható, hogy *az intenzívebben vonzódo települések mind az egy órás izókrónon belül vannak*, kivételt képez Tarnalelesz, BükkSZenterzsébet és Erdőkövesd az egri járás északnyugati részén. A 3-as főútvonaltól délre eső települések szintén az egyórás izókrónon belül vannak, de csak a rendszeresen vonzott övezetbe tartoznak.

A vevővonzódás értékeit az Eger felkereséséhez szükséges idő függvényében ábrázolva (3. ábra) megállapítható, hogy a legintenzívebben vonzott települések a 70 perces időhatáron belül vannak, ezután az intenzitási értékek már csökkennek.

A vonzásintenzitás és az Egerből való kilométer távolság közötti összefüggés megállapítására korrelációs számítást végeztünk. A számítást a 2 vásárló/100 lakos küszöbérték feletti 79 településre végeztük el. A korrelációs együttható értéke 0,745, amely határozott erősségű kapcsolat. A számítást elvégeztük az Egerbe való beutazási időre is, a tömegközlekedés legkedvezőbb bejutási idejét alapul véve. Erre a korrelációs együttható értéke 0,699, amely szintén szoros kapcsolatnak minősíthető.

Az Egerben való vásárlás intenzitására hatással lehet az adott település kiskereskedelmi ellátottsága, forgalma is. Ezért *a vonzáskörzetbe tartozó települések 1 főre jutó iparcikk forgalma és az Egerben való vásárlók intenzitási értékei között is kiszámoltuk a korrelációs együttható értékét; ez 0,2330, ami gyenge kapcsolatot jelent.*

Az Egerbe való munkabajárás és a vásárlások intenzitása közötti összefüggést is megvizsgáltuk. Ennek korrelációs együtthatója 0,753, amely a legerősebb kapcsolatot mutatja az eddig számított értékek közül.

3. ábra: A kiskereskedelmi vonzás intenzitása és az időtávolság közötti összefüggés
 1. vásárló/100 lakos 2. idő (perc)
 Fig. 3 The relationship between the intensity of the attraction of retail trade and
 time distance
 1. customer/100 people 2. time (minutes)

Összegezve megállapíthatjuk, hogy *Eger kiskereskedelmi vonzáskörzetét leg-erősebben a munkabajárás és az Egertől való kilométer távolság határozza meg.* Meghatározó tényező még a tömegközlekedési eszközökkel való bejutáshoz szükséges idő is.

Az egri piac vonzáskörzete

A városi üzlethálózat kiépülése, a bolti kiskereskedelem fejlődésével a piacok szerepe egyre csökken. *Az egri piacon 1977-ben az egy lakosra jutó piaci felhozatal értéke 207 forint volt. Ez nem éri el a részleges felsőfokú központok átlagértékét sem (310 Ft/fő).* Ugyanakkor a gyöngyösi piacra vonatkoztatott érték 1.016 Ft/fő, majdnem ötszöröse az egrinek. Hatvanban 265 Ft/fő volt a felhozatal, ez is meghaladja az egri értéket.

6. táblázat

Az 1 lakosra jutó szabadpiaci cikkek felhozatala a városokban az
1980–83. évek átlagában (kg)

Város	Tejtermék	Burgonya	Zöldség	Gyümölcs	Egyéb élelm.	Élő baromfi	Összes (kg)
Eger	0,12	0,91	6,49	2,55	0,46	0,73	11,2
Gyöngyös	0,10	8,46	51,44	12,07	4,30	1,74	78,1
Hatvan	0,13	3,80	14,54	5,43	1,23	2,64	27,7

Az egri, a gyöngyösi és a hatvani piac egy lakosra jutó szabadpiaci cikkeinek felhozatalát tanulmányozva (6. táblázat) megállapíthatjuk, hogy *a gyöngyösi piac felhozatala a 7-szerese, a hatvani piacé pedig 2,5-szerese az egri piacénak.* Az abszolút felhozatali értékek is a gyöngyösi piaci elsőségét mutatják (7. táblázat).

7. táblázat

A szabadpiaci cikkek felhozatala a városokban az 1980–83. évek átlagában (t)

Város	Tejter- mék	Burgo- nya	Zöldség	Gyümölcs	Egyéb élelm.	Élő baromfi	Összes (t)
Eger	7,8	55,6	395,2	155,8	28,1	44,7	687,2
Gyöngyös	4,0	312,5	1899,9	445,8	159,1	64,3	2885,6
Hatvan	3,3	94,2	360,3	134,7	30,6	65,5	688,6

A piacról alkotandó reális kép végett 1980-ban kilenc hónapon keresztül (februártól októberig) minden hónap egy-egy hetében felmértük az eladókat lakhelyük, illetve az áru származási helye alapján. Ez időszak alatt 6190 eladót számoltunk meg, ez átlagban napi 114 eladót jelent.

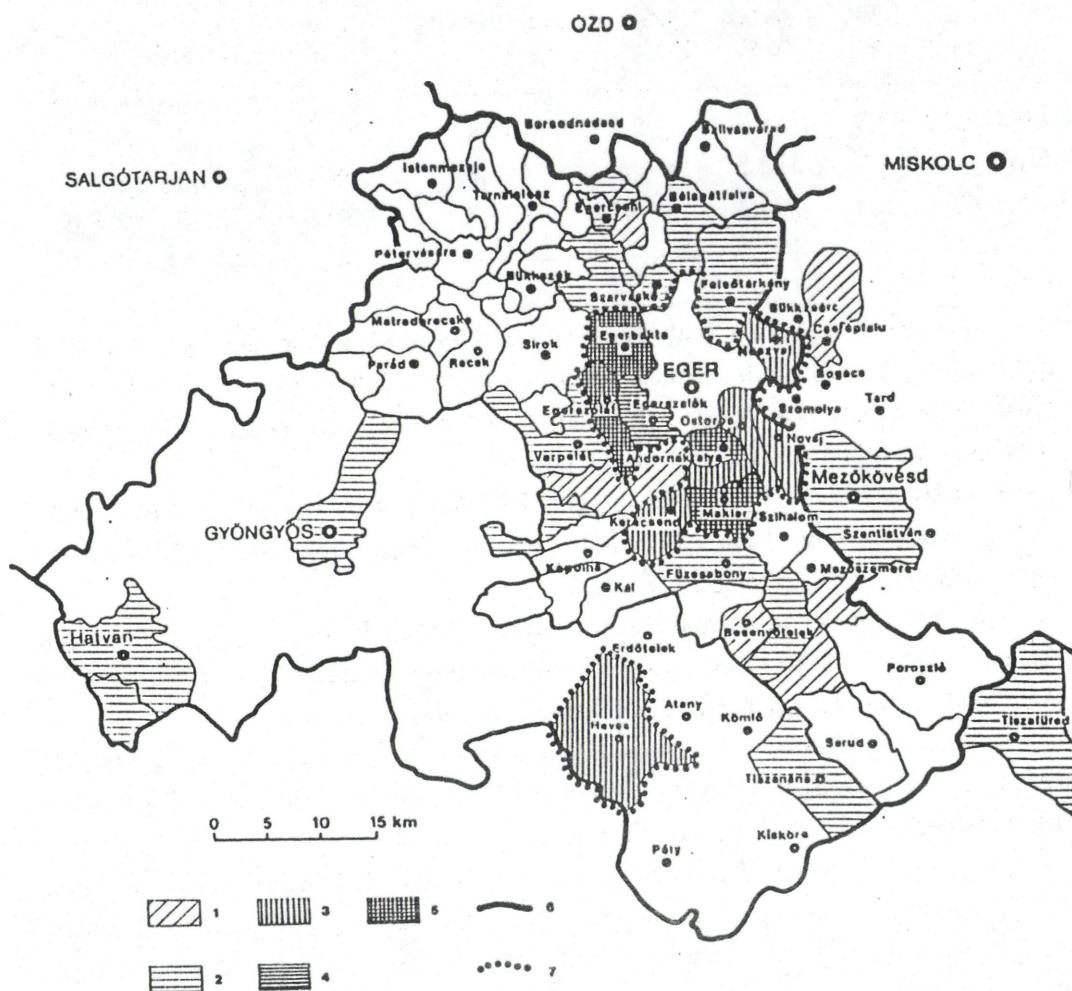
Az összes eladó 64,5 %-a az egri, 23,2 %-a városkörnyéki, a többi vidéki 9,3 %, meglepő, hogy budapesti eladók 3 %-kal részesedtek, piaci részvételük az előnyösebb egri értékesítéssel magyarázható.

A szabadpiacot felhozatal szempontjából Eger és környéke látja el (87,7 %). Az egri piacon árusító eladók lakóhely szerinti megoszlását a 4. ábra mutatja be. Az eladók száma az egy hétre számított átlagot jelenti.

A piac vonzáskörzetét a 6 eladó/hét értékkel határolhatjuk körül. Eltérő, de magas értékkel az Eger környéki települések tartoznak ide: *Egerbakta, Egerszólát, Egerszalók, Andornaktálya, Nagytálya, Maklár, Ostoros, Novaj, Noszvaj és Kerecsend. Egykor mind a "Vallis Agriensis" települései, azaz Eger ellátói voltak. E tíz település délről "U" alakban fogja közre a várost. Az innen származó felhozatali termékek megoszlása a következő: zöldség 36 %, gyümölcs 27 %, egyéb 37 %, tehát egyik termék sem meghatározó jelentőségű.*

Meg kell jegyeznünk, hogy Eger környéki termelészövetkezetek jelentéktelen mennyiségű zöldséget termelnek, ez érezhető a piaci felhozatalon is. E hiányt az egyre jobban szaporodó "hétvégi-kert" mozgalom sem tudja pótolni.

Az Egertől északra fekvő települések csak jelentéktelen felhozattal rendelkeznek, mert itt az erdőgazdálkodás a domináns.

4. ábra: Az egri piac vonzáskörzete (1980)

Az egy hétre jutó eladók száma: 1. 0,5--0,9; 2. 1,0--5,9; 3. 6,0--11,9; 4. 12,0--17,9; 5. 18,0 felett (eladó/hét); 6. megyehatár; 7. a vonzáskörzet határa

Fig. 4 Sphere of attraction of the Eger market based on the number of sellers per week (1980) 1. 0,5 to 0,9; 2. 1,0 to 5,9; 3. 6,0 to 11,9; 4. 12,0 to 17,9; 5. over 18,00 (sellers/week); 6. county border; 7. border of sphere of attraction

A piac vonzáskörzetébe különálló foltként még Heves kapcsolódik be zöldség-gyümölcs felhozatával. Hatvan és környéke, valamint Mezőkövesd szintén szállít zöldséget és gyümölcsöt az egri piacra. Budapest és Gyöngyös ellátó szerepét a jobb értékesítési lehetőségek, az egri kereslet, a magasabb eladási árak határozzák meg. Az ellátók közül meg kell említenünk még Poroszlót és Tiszafüredet, ahonnan halat szállítanak Egerbe.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy az egri piac vonzáskörzete igen szűkkörű, mindössze 11 településre terjed ki. A város ellátásában e környező településeknek nincs meghatározó jellegük -- Eger élelmiszer ellátása távolabbi területekről történik.

Az egri vásárok

A vásárok a piacnál nagyobb jelentőségű, havonta vagy alkalmanként tartott, általában kiváltságon alapuló kereskedelmi tevékenységek. A vásárok kereskedelmi jelentősége a 19. század végétől fokozatosan hanyatlak, napjainkra elvesztették a kereskedelembe betöltött jelentős szerepüket.

Egernek 1723-ban négy országos vásárt engedélyezett III. Károly, ezzel a joggal csak 1797 ősztől élt a város vezetése, addig csak évi egy országos állat- és kirakodóvásárt tartottak, amely 3 napos volt. Igen kiterjedt vásárok lehettek ezek, mert pl. 1775-ben a löcsei szűcs céh is kérelmezte a várostól a vásárhelyek biztosítását (BEREZNAY I. 1933.). A 19. században, 1828-ban még erős piaci funkciót betöltő központnak minősült Eger (BÁCSKAI V. -- NAGY L. 1984.). Tiszta környezetben 25, a megosztottban 176 ezer lakos élt. Ennek ellenére Eger szerepköre inkább csak a megye területére terjedt ki, ahol Gyöngyössel együtt fő kereskedelmi központnak számított. Vásárainak országos viszonylatban különösebb jelentősége ekkor már nem volt. Napjainkban a vásárok jelentősége egyre jobban csökken. Különösen vonatkozik ez Egerre. Évente öt országos állat- és kirakodó vásárt tartanak, s megtartják a havi, első pénteki vásárokat is. Az országos vásárok igen rövid idő alatt lezajlanak reggel 6 és 9 óra között, átlag 50--60 eladó jelenik meg a vásártéren. Eladott állatok száma vásáronként nem haladja meg a 200 db-ot. A hónapos vásárok eladólétszáma már magasabb: 100-120 fő. E vásárokra egyre jellemzőbbé válik a vásároló kiskereskedők megjelenése, a kisipari és használt cikkek, régiségek eladása.

A vásárok jelentőség csökkenésének kettős oka van, elsősorban a kistermelő gazdaságok áruinak értékesítése több csatornán keresztül történik. A legnagyobb biztonságot és a legkedvezőbb értékesítési feltételeket a termelészövetkezetek biztosítják. A termelészövetkezetek az utóbbi években növelték a felvásárló és értékesítési tevékenységüket is. Pl. az Állatforgalmi és Húsipari Vállalat szervezésében a termelészövetkezetek mint "megbízottak" vásárolják fel a kistermelők hízott sertéseit és vágómarháit. A termelészövetkezeteken keresztül kerül értékesítésre a háztájiban termelt szőlő, bor, bogyós gyümölcs nagyobb része, míg a zöldség jelentős részét az ÁFÉSZ-eken keresztül értékesítik.

Másodszorban: a terjeszkedő város a vásárteret a beépítések során leszűkítette, a külterületen még nem jelöltek ki új vásárhelyet.

IRODALOM

1. BÁCSKAY VERA--NAGY LAJOS (1984): Piackörzetek, piacközpontok és városok Magyarországon 1828-ban. Akadémiai Kiadó, Budapest, 402.
2. BELUSZKY PÁL (1963): Mátészalka vonzáskörzete. Földrajzi Értesítő, XII. 201--223.
3. BELUSZKY PÁL (1967): A magyar városok központi szerepköre. Statisztikai Szemle, 45. 542--563.
4. BELUSZKY PÁL (1971): A város-falu közötti kapcsolatok jellege és mennyiségi jellemzői Nyíregyháza példáján. Földrajzi Értesítő, XX. 159--186.
5. BELUSZKY PÁL (1973): A településosztályozás néhány elvi-módszertani szempontja. Földrajzi Értesítő XXII. 453--466.
6. BELUSZKY PÁL (1974): Nyíregyháza vonzáskörzete. - A város-falu közötti kapcsolatok jellege és mennyiségi jellemzői Szabolcs-Szatmár megyében. Akadémiai Kiadó, Budapest. 118.
7. BERTA BÁLINT (1978): Dombóvár vonzáskörzete. Studia Geographica 2. Debrecen. 65.
8. BOROVSKY SAMU (szerk.) (1909): Heves vármegye. Magyarország Vármegyéi és Városai. Budapest. 699.
9. BOROS JÓZSEF (szerk.) (1961): Vidéki városaink. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest. 443.
10. BREZNAY IMRE (1933): Eger a XVIII. században. Eger. I. 242.

11. DALLOS FERENC--SZABADY EGON (szerkesztők) (1966): Magyar városok. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest. 96--103.
12. EPERJESSY KÁLMÁN (1971): Városaink múltja és jelene. Műszaki Könyvkiadó, Budapest. 308.
13. ERDŐSI FERENC (1982): Pécs munkaerő-vonzáskörzete és annak övezetei az inga-vándorforgalom alapján. Vonzáskörzetek Agglomerációk, Akadémiai Kiadó, Budapest. I. 67--87.
14. FÓRIZS MARGIT (1965): A városi és falusi települések megkülönböztetésének szempontjai. Demográfia, VIII. 82--93.
15. GYIMESI SÁNDOR (1975): Városok a feudalizmusba való átmenet időszakában. Akadémiai Kiadó, Budapest. 273.
16. HAJDÚ ZOLTÁN (1978): Hegyalja városi jellegű települései központi funkcióinak vizsgálata. Földrajzi Értesítő, XXVII. 241--262.
17. Heves megye adatai. 1980. évi népszámlálása 10. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest. 1981.
18. Heves megye Korszerűsített Településhálózat-fejlesztési Terve 1981--1996. - amelyet Heves Megye Tanácsa 41/1980. (XII. 19.) sz. határozatával hagyott jóvá.
19. Heves Megye Statisztikai Évkönyve, 1980., 1981., 1982. KSH. Heves Megyei Igazgatósága, Eger. 1981., 1982., 1983.
20. KEMÉNY GYÖRGY (1909): Heves vármegye közigazdasági leírása. Budapest. 49.
21. KULCSÁR VIKTOR (1975): Heves megye és városai - Magyarország megyéi és városai. Kossuth Kiadó. Budapest. 323--349.
22. LADÁNYI MIKSA (szerk.) (1936): Heves vármegyei ismertető és adattár. A magyar Városok Monográfiájának Kiadóhivatala, Budapest. 665.
23. MENDÖL TIBOR (1963): Általános településföldrajz. Akadémiai Kiadó. Budapest. 567.
24. PAPP ANTAL (1975): Az agglomerációs fejlődés helyzete és sajátosságai Debrecen környékén. Földrajzi Értesítő, XXVI. 479--488.
25. PAPP ANTAL (1981): Debrecen vonzáskörzete. Alföldi Tanulmányok, V. 177--203.
26. POZDER PÉTER (1986): Eger komplex vonzáskörzete. Földrajzi Közlemények, XXXIX. 96--106.
27. POZDER PÉTER (1987): Eger vonzáskörzete. Studia Geographica 5. Debrecen 77.

28. Településhálózat III., 1980. A városok és a magasabb központi szerepkörű községek adatai 1970–1977. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest. 1980.
29. Területi Statisztikai Évkönyv, 1981., 1982. Központi Statisztikai Hivatal, Budapest. 1980., 1981., 1982.
30. TÍNER TIBOR (1981): Az Észak-magyarországi körzet főútvonalhálózatának mátrixalgebrai elemzése. Földrajzi Értesítő, XXX. 445–463.
31. TÓTH JÓZSEF (1977): Az Alföld intercentrális helyzete kapcsolatrendszer az interurbán telefonhívások alapján. Alföldi Tanulmányok, I. 117–128.
32. TÓTH JÓZSEF (1978): Az alföldi városfejlődés elmúlt évszázada és az Országos Településhálózat-fejlesztési koncepció. Alföldi Tanulmányok, II. 125–150.
33. VADÁSZ ISTVÁN (1981): Tiszafüred vonzáskörzete. Studia Geographica 4. Debrecen 66.